

Βιβλιοπαρουσιάσεις

Χαράλαμπος Χαρίτος

Το ελληνικό νηπιαγωγείο και οι ρίζες του - Συμβολή στην Ιστορία της προσχολικής Αγωγής, εκδ. Gutenberg, Αθήνα, 1996, σ. 320.

Οι εξελίξεις της προσχολικής επιστήμης της αγωγής και η παιδευτική και ψυχολογική αντιμετώπιση της υποδοχής και εκπαίδευσης των νηπίων από το εκπαιδευτικό σύστημα, συγκεντρώνει το συνεχώς αυξανόμενο ενδιαφέρον τόσο των επιστημόνων της αγωγής όσο και του συνόλου της κοινωνίας.

Παρόλα αυτά η ιστορία του Ελληνικού Νηπιαγωγείου είναι θέμα πολύ λίγο μελετημένο στην εκπαιδευτική μας ιστοριογραφία. Το κενό αυτό επιχειρεί με επιτυχία να καλύψει η μελέτη του Χαράλαμπου Χαρίτου, *Το Ελληνικό νηπιαγωγείο και οι ρίζες του - Συμβολή στην ιστορία της προσχολικής αγωγής*.

Σκοπός της μελέτης είναι η ανασκόπηση της πορείας της προσχολικής αγωγής στα θεσμοθετημένα ιδρύματα στην Ελλάδα. Έτσι σκιαγραφούνται τα χαρακτηριστικά της εγκατάστασης και λειτουργίας του θεσμού στην Ελλάδα κατά τον 19ο και 20ό αιώνα, περιγράφοντας τους κυριότερους σταθμούς στην ενδιαφέρουσα πορεία της προσχολικής αγωγής και στη χώρα μας.

Η μελέτη αποτελείται από τέσσερα κεφάλαια:

Στο πρώτο κεφάλαιο αναζητούνται οι επιδράσεις που άσκησε το ευρωπαϊκό κοινωνικο-παιδαγωγικό πλαίσιο στη γέννηση του ελληνικού νηπιαγωγείου, με ιδιαίτερη έμφαση στο γαλλικό μοντέλο και στο σύστημα του F. Froebel.

Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζεται η γέννηση, εξέλιξη και λειτουργία των προσχολικών ιδρυμάτων κατά τον 19ο αιώνα στη χώρα μας.

Στο τρίτο κεφάλαιο η ανάλυση επικεντρώνεται στην ανάπτυξη και λειτουργία αυτών των ιδρυμάτων κατά τον 20ό αιώνα. Το ενδιαφέρον στρέφεται προς την ανάγκη καλλιέργειας της ελληνικής γλώσσας και επισημαίνεται το γεγονός ότι η νηπιαγωγική εκπαίδευση δεν αντιμετωπίζεται αυτόνομα αλλά ως προθάλαμος της πρωτοβάθμιας.

Στο τέταρτο κεφάλαιο ο συγγραφέας εμβαθύνει στην παρουσίαση και ανάλυση του κοινωνικού και θεσμικού πλαισίου ίδρυσης και λειτουργίας των σχολών που εκπαιδεύονταν οι ελληνίδες νηπιαγωγοί.

Τέλος, θα πρέπει να τονίσουμε

τη σημασία για το μελετητή που έχει το "Χρονολόγιο" (σ. 25-30), αλλά και το *Επίμετρο* στο οποίο παρουσιάζεται επιμελώς από το συγγραφέα το αρχείο της Νηπιαγωγού Ελένης Δούμου.

Το έργο αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για την ελληνική παιδαγωγική επιστήμη και ιστορία, ενώ αποκτά μεγαλύτερο ενδιαφέρον

αν αναλογιστούμε το κενό που υπάρχει ακόμα και στα εγχειρίδια εκπαίδευσης των φοιτητών αλλά και την ανεπάρκεια μέσων και πηγών της ιστοριογραφίας της νεοελληνικής προσχολικής εκπαίδευσης στη χώρα μας.

Γ.Κ.

Γιώργος Σκουλάς

*Κοινωνικές Τάξεις και Κράτος,
Μορφές Κράτους και Πρακτικές Κοινωνικών Τάξεων,
εκδ. Παπαζήση, Αθήνα, 1996, σ. 348.*

Σκοπός αυτής της έρευνας είναι να φωτίσει τις πολιτικές, ιδεολογικές και κοινωνικο-οικονομικές πτυχές των μετασχηματισμένων χωρών της Ευρώπης στο νέο κοινωνικό σχηματισμό, παρακολουθώντας τη βαθμιαία εξέλιξή τους για τον εντοπισμό αυτών των αιτιών. Αναλύοντας τις φάσεις ανάπτυξης της κοινωνίας και του κράτους, με τη γνώση της εποχής μας, εξετάζονται παράλληλα και οι μορφές εξέλιξης των κοινωνικών τάξεων στο ρόλο και τη σχέση τους με το κοινωνικό και πολιτικό γίγνεσθαι, όπως αυτό διαμορφώνεται. Για αυτόν το λόγο, οι πληροφορίες που συλλέγονται και καταχωρούνται εδώ αφορούν βασικά θέματα ποικίλων κοινωνικό-πολιτικών και οικονομικών αλλαγών που χρησιμεύουν στην εξέταση της κοινωνικής πραγματικότητας με σαφήνεια.

Είναι συνεπώς, μια κοινωνιολο-

γική και παράλληλα ιστορική μελέτη των βασικών και διαφορετικών σχηματισμών πολιτικής εξουσίας και αστικής κοινωνίας, όπως αυτοί εξελίχθηκαν στην Ευρώπη τον 19ο αιώνα, παρακολουθώντας τόσο την παράλληλη σταδιακή ανάπτυξη των ιδεών και πρακτικών του εργατικού κινήματος όσο και την ανταπόκρισή του σε αυτές τις αλλαγές.

Οι διαφορετικοί σχηματισμοί πολιτικής εξουσίας που σημειώνονται στη νεώτερη Ευρώπη εγγράφονται και αντανakλώνται σε διακριτικές μορφές. Στην πρώτη καταγράφεται η συνταγματική μορφή, στη δεύτερη το σχήμα του φιλελεύθερου κράτους δικαίου και στην τρίτη η ιμπεριαλιστική μορφή του κεφαλαιοκρατικού κράτους. Διεισδύοντας στα μονοπάτια της ουτοπίας η έρευνα φέρει στο φως τα αποτελέσματα και τις ουσιώδεις πρακτικές των

εργατικών τάξεων οι οποίες είχαν επηρεαστεί και διαποτιστεί από τις ιδέες και τα οράματα της προμαρξιστικής σοσιαλιστικής

σκέψης, διακρίνοντας εύστοχα την επιστήμη από την ουτοπία, ή την πραγματικότητα από το μύθο.

Στη βιβλιοπαρουσίαση του βιβλίου Charles C. Moskos *Η στρατιωτική κοινωνιολογία στην Αμερική* στο τεύχος 19 του Ιουλίου 1996, αντί της υπογραφής Δημήτρης Ψύλλας κατά παραδρομή μπήκε Σ.Μ.